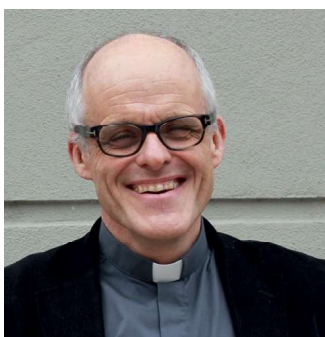

FOR TROEN

TO SLAGS HVILE

AF JENS OLE CHRISTENSEN

Vi har som kristne mulighed for at finde hvile, også her i tiden. Jesus taler både om at hvile fra byrderne og at hvile i byrderne.

Jens Ole Christensen,
f. 1956

Sognepræst i Fredens-Nazaret
sogn, Kbh.
joc@km.dk

Hvile er et hovedtema i Bibelen. Faktisk er det Guds ultimative mål med os: Han vil ved tidernes ende føre os til den sabbatshvile, som venter Guds folk (Hebr 4,9f).

Men der er også en hvile undervejs her i tiden. Eller – når vi ser nærmere efter – er der to slags hvile til Guds folk på denne jord. Det vil jeg tænke over i denne artikel.

Først Jesu ord:

”Jeg priser dig, fader, himlens og jordens Herre, fordi du har skjult dette for vise og forstandige og åbenbaret det for umyndige; ja, fader, for således var det din vilje. Alt har min fader overgivet mig, og ingen kender Sønnen undtagen Faderen, og ingen kender Faderen undtagen Sønnen og den, som Sønnen vil åbenbare ham for. Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile. Tag mit åg på jer, og lær af mig, for jeg er sagtmodig og ydmyg af hjertet, så skal I finde hvile for jeres sjæle. For mit åg er godt, og min byrde er let.” (Matt 11,25-30)

Her taler Jesus både om en hvile *fra* byrderne og en hvile *i* byrderne. Lad os tage dem i tur og orden.

Hvilen fra byrderne

Hvilen *fra* byrderne kommer til os gennem øret. Udefra. Vi hører om den og kan ikke selv tænke os til den.

Det er først og fremmest hvilen fra syndens byrde. Den får vi, fordi han selv bærer den for os, og den må forkyndes for os. Johannes Døbereren siger: ”Se, der er Guds lam, som bærer verdens synd” (Joh 1,29). Det er den grundlæggende – uforanderlige – hvile for et kristent menneske.

Syndens byrde tænker nogle af os meget over. Andre kun lidt. Nogle føler sig forpint; andre har let ved at tilgive sig selv. De forskelle kan bestå i, hvor synlige eller ukendte vores synder er, hvor meget de er i modstrid med vores samfunds normer, eller hvor tungsindige vi er af natur. Og mange andre faktorer. Ofte faktorer, der er skjult for os selv.

Disse forskelle i vores oplevelse gør ikke syndens vægt større eller mindre i det evige perspektiv. Og den rykker ikke ved den grundlæggende hvile: Byrden blev én gang for alle lagt på Jesus. Et gammelt kirkeligt udtryk beskriver det sådan, at han "gjorde fyldest" for vores synder. Altså fylder tomrummet ud.

En bevægende historie¹ kan illustrere det:

Den 16. august 1987 skete en flykatastrofe i Detroit i USA. Et fly styrtede til jorden nogle minutter efter start, og 155 mennesker omkom. Den eneste, der overlevede, var en 4-årig pige ved navn Cecilia Chican fra Arizona.

Da havarikommissionen undersøgte begivenheden, fandt de ud af, at der kun var én forklaring på denne mirakuløse redning: Cecilias mor, Paula, havde, da flyet styrtede mod jorden, hurtigt løsnet sin egen sikkerhedssele og kastet sig ned på knæ foran sin datter og beskyttet hende med sin egen krop. Hun havde taget stødet ved at fylde pladsen ud. Anden forklaring kunne de ikke finde.

En voldsom historie. Men vi, der han oplevet en mors kærlighed – i flere forskellige udgaver – finder den ikke usandsynlig.

Det er den hvile, vi ikke kan tænke os til selv; men vi må høre den udefra og kan lægge os til ro ved den. I hvert fald nogle dage. De fleste af os må høre om den igen og igen, fordi vi ikke kan holde den fast selv. Men den er statisk. For den handler om noget, Gud gjorde, som vi ikke kan blande os i.

Hvilen i byrderne

Den anden hvile, Jesus taler om, har en anden karakter. Og den er ikke statisk,

Hvilen fra syndens byrde er statisk. For den handler om noget, Gud gjorde, som vi ikke kan blande os i

men bevægelig livet igennem.

Den er vanskeligere at sætte ord på, og jeg er også overbevist om, at den i høj grad er noget, et menneske må erfare sig til. Vi kan måske ligefrem skade hinandens åndelige og menneskelige sundhed ved at forsøge at presse hinanden til at tro den og lade, som om vi kan mærke den.

Så jeg tror, at vi i virkeligheden kun lavmælt og forsigtigt og antydende kan forkynde den. Til gengæld kan den virke stærkt, når vi møder den i levet liv og i personlige jeg-vidnesbyrd.

Man kan kalde den "hvilen i byrderne". Den baserer sig på Jesu ord: "Tag mit åg på jer ..., så skal I finde hvile ..."

Et åg er den bjælke – formet så den passer til skuldrene – som i gamle dage blev brugt som løfteredskab, fx til at bære to spande. Åget er på én gang både en byrde og en hjælp til at bære byrden.

Men læg mærke til forandringen i Jesu ordvalg. Den første hvile vil han "give" os. Det er en *gave*. Vi får den ved at høre. Men om denne anden hvile siger han, at vi skal "finde" den. Det er en *proces*. Måske langsomt, måske kampfyldt, måske kun delvist. Og vi er inde i meget private rum i et menneskeliv.

Han taler om, at den hvile findes ved at lære af ham. Jeg trækker en lille smu-

le på smilebåndet over Jesu ordvalg. Det er, som om han siger: "Vær lige så ydmyge, som jeg er." Det er en mærkelig selvbevidst sagtmødighed og ydmyghed. En stolt ydmyghed.

Hvad består det åg så i? Svar: Mangt og meget og forskelligt fra menneske til menneske.

Lad mig ridse nogle eksempler op:

Det åg, der giver hvile, kan være indre og ydre kampe, som udspringer af, at vi tror på Jesus Kristus og ønsker at ligne ham.

Eller det kan være en hvile i den opgave, som blev min i livet eller menigheden. En frihed til at satse på noget og slappe af over for andet.

Eller i den livssituation – måske familie-situation – som er blevet mit vilkår; denne sygdom, der blev mit kors; disse belastninger, der er min udfordring. Ikke noget, jeg har valgt og ønsket mig. Men det blev det spor, jeg må følge i livet, hvis jeg skal være tro mod Gud og de mennesker, han har sat mig mellem.

Eller den plads i historien – verdenshistorien, frelseshistorien – som blev min. Jeg kunne måske have ønsket mig at høre til i en anden tid – med mere vækkelse og uden en coronaepidemi, der hæmmer menighedsliv og mission – men nu er jeg sat til at tjene Gud i denne generation.

Jesus taler om, at vi kan finde hvile i at bære den byrde, som troens ensomhed er. Situationer, hvor vi føler os alene, og hvor vores tro bliver mødt med foragt.

Jeg har ikke valgt disse omstændigheder selv; men har måttet tage dem på mig. Og finder måske en fred i, at sådan blev det.

Troens ensomhed

Men der er én byrde, som er synlig i tekstens sammenhæng. Man kunne kalde det troens ensomhed.

Jesu ord er afslutningen på Matthæusevangeliet 11, som i det store billede handler om, at Jesu virksomhed har været en fiasko.

Hvis vi læser kapitlet, opdager vi, at Johannes Døberen blev kritiseret for at være en livsfor-nægter og lidt hysterisk (v.18). Jesus blev kritiseret for at være en festabe, der var en "frådser og dranker, ven med toldere og syndere" (v.19). På den baggrund blev de begge forkastet.

Selv om begge dele er uretfærdig kritik, må Johannes og Jesus have haft nogle livsstile, der gav plads for den kritik. For det meste af den kritik, vi udsættes for, har en eller anden forbindelse til virkeligheden. Uretfærdig kritik er som regel fordrejninger og forstærkelser af træk, den kritiserede person har.

Galilæas byer – Korazin og Betsajda – havde på det grundlag forkastet ham (v.20-22). På den baggrund er Jesu indledende lovsang ret fræk: "Jeg priser dig, fader, fordi du har skjult dette ..." Altså sagt med andre ord: "Tak, Gud, fordi min virksomhed indtil nu har været en fiasko ..."

Jesus ser et evangelium i fiaskoen. For når "dette" ikke er noget, de vise og forstandige kan tænke sig til, så bliver det en gave. Både troen og indsigten i evangeliet bliver en gave. To gaver, som syndige mennesker i den grad har brug for.

Jesus siger altså: "Bær denne fiasko sammen med mig. Det er et vilkår for den, der vil ligne mig." Det kan tage sig forskelligt ud fra menneske til menneske.

Nogle af os kommer måske til at bære det i vores familie, hvor ingen andre bekender troen. Og man føler sig ensom ved familiefesterne eller temmelig akavet, når samtalen drejer ind på bestemte spørgsmål. Der er noget, der ikke rigtig bliver snakket om.

Andre må bære den ensomhed på en arbejdsplads, hvad enten stilen er skurvognslatterlig-gørelse af troen eller akademisk ateisme. Det

Jesus siger: ”Bær denne fiasko sammen med mig. Det er et vilkår for den, der vil ligne mig”

sidste er et mere påtrængende problem, end mange er klar over, og kan til tider bremse karrieremuligheder.

Vi bærer alle på troens ensomhed i et samfund, hvor stemningen kan være præget af foragt for troen. Især når troen bliver bevidst og får – etiske – konsekvenser.

Og i den situation i familien, i erhvervslivet og i diverse offentlige rum må vi ind i overvejelser om, i hvilke situationer og hvor meget vi skal tale, og hvor meget skal vi tro på, at vores liv og gerninger vidner om Jesus.

Svaret på de spørgsmål vil være uklare og forskellige fra person til person. For vi er forskellige, og Gud vil noget forskelligt med os.

Men Jesus siger, at der er en hvile i at bære den byrde sammen med ham. Også den byrde, der består i de aldrig afsluttede overvejelser.

Minoritetsstress og hvile

Tanken om, at der er en hvile i dette, er næppe det første, vi tænker på og taler om, når det handler om troens ensomhed. Men derimod belastningen.

I forbindelse med de aktuelle identitetspolitiske diskussioner tales der om ”minoritetsstress”. Det betyder, at det er belastende at tilhøre et racemæssigt, seksuelt eller nationalt mindretal. Diskussionen om det fænomen skal ikke føres her; men jeg er ret overbevist om, at mange kristne føler sig genkendt i en beskrivelse af minoritetsstress. Og at store dele af beskrivelsen faktisk vil være sandfærdig.

Men Jesus og apostlene taler om det på en langt mere nuanceret måde end nutidens identitetspolitik gør. De ser både en belastning og en velsignelse i ensomheden.

Vel kan Paulus tale om de store belastninger

ved at være kristen og ved at have en apostels ansvar (fx 2 Kor 11,22 ff). Men glæden over at lide for evangeliets skyld betones mindst lige så stærkt: ”Nu glæder jeg mig over det, jeg må lide ...” (Kol 1,24ff).

Og han var ikke alene om det. Da apostlene i Jerusalem var blevet arresteret, forhørt og pisket, står der, at de efter løsladelsen var ”glade for, at de var fundet værdige til at vanæres for Jesu navns skyld” (ApG 5,41). Svært at sætte ord på. Det må erfares. Og måske ligger der en pointe i, at den glæde for apostlene først udfoldede sig efter løsladelsen. Ikke under fængslingen.

Men de bar ikke det åg alene. De bar det sammen med Jesus og med hans folk. Og måske med en snusfornuftig nøgternhed: Hvis dette er vilkåret for den, der vil til himlen, så behøver jeg ikke bruge kræfter på at forandre det.

Tjenersind

Jesus gik ind i denne ensomhed med det, der med et gammelt ord kaldes tjenersind. Og han kalder os til det samme. Altså til at spørge: Hvor er de mennesker, der har brug for mig nu? Mit nærvær, min hjælpsomhed, opmærksomhed, tid?

Til tider ”bare” for at få almindelig menneskelig hjælp. Til tider for at høre mit vidnesbyrd. Jeg vil leve med blikket rettet på ham og på min næste. Det er vigtigere end at blive lagt mærke til, leve et interessant og behageligt liv ... eller hvad vi nu kan sætte som succeskriterier.

For at sammenfatte temaet kort: Begge slags hvile handler grundlæggende om at hvile fra os selv. Den første slags hvile må vi høre os til i evangeliet. Den anden må vi i højere grad erfare os til i livet.

Men begge er Guds gave! ■

1 Hentet fra Asbjørn Kvalbeins lille anekdotesamling *Friske Muligheder*, Lunde Forlag 2010, s. 186